

“492 Sayılı Harçlar Kanununun 4. maddesi "Yabancı mahkeme ilamları: Madde 4 – Yabancı bir mahkeme tarafından verilen ilamların tenfizi için açılacak davalardan, bu ilamlarda hükmolunmuş şeyin değeri, nevi ve mahiyetine göre (1) sayılı tarife gereğince harç alınır." şeklindedir.

492 Sayılı Harçlar Kanununun 4. maddesindeki "bu ilamlarda hükmolunmuş şeyin değeri, nevi ve mahiyetine göre" ibaresi nedeniyle dava konusu olayımızda olduğu gibi para alacaklarına ilişkin ilamın tenfizinde hükmedilen alacağın değerine göre (1) sayılı tarife gereğince nispi harç alınması zorunludur.

Ancak 492 Sayılı Harçlar Kanununun 4. maddesine rağmen Yargıtay 11. Hukuk Dairesi istikrarlı kararları ile (Yargıtay 11 . Hukuk Dairesinin 2022/6677 Esas, 2023/3391 Karar no , 2014/18864 Esas . 2015/3930 Karar no , 2012/13468 Esas , 2013/11825 Karar no, 2015/14689 Esas 2017/2412 Karar nolu ilamları) tenfiz kararlarının tespit davası niteliğinde olduğu ve bu nedenle maktu peşin/karar harcı alınması gerektiğine karar vermek zorunda kalmaktadır.

492 Sayılı Harçlar Kanununun 4. maddesi Anayasaya aykırıdır. Çünkü;

Yargı harçlarının, hak arama özgürlüğünü engelleyecek tutarda ve nitelikte olmaması gerekir. Yabancı mahkemede nispi harcını da yatırmak ve yargılama giderine katlanıp, karar almak ve de kesinleştirilmesini sağlamak yüküne katlanan taraf, yabancı mahkeme kararının tenfizi aşamasında yeniden nispi harç yükümlülüğü altında tutulması, bu yargı harcının, hak arama özgürlüğünü engelleyecek nitelikte olmasına sebep verecektir.

Konusu para veya para ile değerlendirilen bir şey olan, yani mamelek hukukundan doğan davalarda nispi karar ve ilâm harcı alınır. Bu durumda nispi karar ve ilâm harcının dörtte biri, dava dilekçesinde gösterilen değer üzerinden peşin olarak; kalan dörtte üçü ise, hüküm altına alınan miktar üzerinden, kararın (hükümün) verilmesi ile hükmedilir. Bir davanın nispi karar ve ilâm harcına tabi olup olmayacağı, dava konusu hakkın niteliğine göre belirlenir. (Bu konuda bkz. KURU, B.: Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.V, 6. Baskı, İstanbul 2001, s. 5308)

"Yabancı mahkeme ilamının konusu", para alacağına ilişkin olsa bile; bu yabancı mahkeme kararının "tenfizi davasının konusu", kesinlikle para alacağı değil, bu ilamın tenfizi koşullarının bulunup bulunmadığıdır. Buna göre 492 Sayılı Harçlar Kanununun 4. maddesinin "bu ilamlarda hükmolunmuş şeyin değeri, nevi ve mahiyetine göre" ibaresi nispi harcın hukuksal gerekçesine aykırıdır.

Harç alınmasının amaçları, kamu harcamalarına kaynak sağlamak, toplumsal adaleti sağlamak ve kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının kötüye kullanılmasına önlem olarak kabul edilmekte olup, nispi harcı hukuksal gerekçesine göre kamu harcamalarına kaynak sağlamak için konusu para ile değerlendirilen davalarda nispi harç alınması mümkün ise de,

Yabancı mahkeme ilamının tenfizinde dava konusu sadece tenfiz şartlarının bulunup bulunmadığı olmakla kamu harcamalarına kaynak sağlamak için bu gerekçe ile bu davalarda nispi harç alınamayacağı gibi ;

Toplumsal adaletin gerçekleştirilmesi gerekçesi, kesinleşmiş yabancı mahkeme ilamından nispi harç alınmasını değil tam tersine maktu harç alınmasını veya hatta Yabancı

tahkim kararlarının tenfizine ilişkin davalara ilişkin uluslararası anlaşmalar doğrultusunda hiç harç alınmamasını gerektirdiği;

Kesinleşmiş yabancı mahkeme ilamı olmakla, nispi harç alınmasının kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının kötüye kullanılmasına önlemeye hizmet edeceğinden söz edilemeyecektir.

Anayasa'nın 36. maddesinde ifade edilen hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkı, sadece yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunmada bulunma hakkını da kapsayan bir haktır. Dava açarken, aslında nispi harca tabi olmayan davanın özel kanuni düzenleme ile nispi harca tabi kılınması, haklı olduğu kesinleşen yabancı mahkeme kararıyla belirlenen davacının hak arama özgürlüğünü engelleyici nitelik taşımaktadır. Davacılar için karşılanamayacak miktarlara ulaşan harç yükümlülüğü, hak arama özgürlüğünün önüne geçmektedir.

Bu bağlamda bu düzenleme Anayasa'nın 36. maddesinde ifade edilen hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkına aykırılık teşkil etmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "hukuki güvenlik" tir. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Yabancı mahkeme ilamının konusu para alacağına ilişkin olsa bile, bu yabancı mahkeme kararının tenfizi davasının konusu, kesinlikle para alacağı değil, bu ilamın tenfizi koşullarının bulunup bulunmadığı olmakla bu rağmen nispi peşin harç ödenmesi zorunda kalmaları ise hukuk devleti ilkesinin gereklerinden olan hukuk güvenliği ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

HUKUKİ SEBEPLER: Anayasanın 2 ve 36. maddeleri

SONUÇ: Tüm bu nedenlerle 492 Sayılı Harçlar Kanununun 4. maddesinin Anayasanın 2 ve 36. maddelerine aykırılık nedeniyle iptali saygılarımızla talep olunur."